

Valtakunnallisen Bioanalyytikoiden Opintopäivän 17.11.2018 avauspuheenvuoro

Sina Nordman, Uudenmaan Bioanalyttikot ry:n varapuheenjohtaja,
bioanalyttikko, TtK, eduskunta-avustaja

Hyvät ystävät ja kollegat,

Oikein hyvää marraskuista lauantaiamua kaikille ja tervetuloa valtakunnalliseen bioanalyttikoiden opintopäivään. Olen Sina Nordman ja toimin Uudenmaanbioanalyttikoiden varapuheenjohtajana.

Meillä Ubissa on ollut ilo olla mukana järjestämässä tätä ammattikunnallemme suunnattua koulutuspäivää yhteistyössä Bioanalyttikkoliiton kanssa. Kiitos hyvästä yhteistyöstä liitolle sekä urakoinnista koulutuspäivän järjestämisessä Ubin aktiivisille hallituslaisille.

Koulutuspäivässämme on kattava tarjonta ajankohtaista tietoa alastamme sekä innostavia kollegoidemme kertomuksia urastaan bioanalyttikoina. Kiitos päivän esiintyjille mahdollisuudesta kuulla tänään inspiroivat esityksenne, joissa kuulemme muun muassa kiinnostavia uratarinoita!

Tänä vuonna liittomme on tullut kunnioitettavaan 60 vuoden ikään. Liiton ja alueyhdistysten toiminnassa on aina ollut mukana aktiivisia asiallemme vihkyityneitä tekijöitä. Alueyhdistykset tekevät tärkeää työtä vapaaehtoisvoimin paikallistasolla luoden yhteisöllisyyttä sekä nostattavat ammattilista identiteettiämme. Tahdon kiittää Uudenmaan bioanalyttikoiden puolesta nykyisiä sekä aiempien vuosien aktiivisia toimijoita urakoinnistanne ja merkittävästä saavutuksista ammattikuntamme eteen.

Liiton 60 vuotisessa historiassa ammattikuntamme nimike on päivittynyt laboratorioteknisestä apulaisesta sairaalalaborantin ja laboratoriohoitajan kautta 1990-luvulla viimein bioanalyttikoksi.

Merkittävä virstanpylväs liiton toiminnassa oli, kun laboratoriohoitajat pääsivät laillistettujen

ammattiharjoittajien joukkoon 1994. Asiaa jouduttiin monta kertaa vakuuttamaan päättäjille - mutta kovan työn jälkeen saatiin lopulta laboratoriohoitajille laillistettu ammattiharjoittamisoikeus. Keskeiseksi tekijäksi oikeuden saamisessa vaikutti laboratoriohoitajan rooli potilastyössä. Tahdon kiittää asian eteen valtavan vaikuttamistyön tehneitä aktiiveja.

Arvoisat kuulijat,

alamme on suurten muutosten edessä. Jo pidempään jatkunut keskittämisen- ja yhtiöittämiskehitys, ulkomaalaisten laboratorioalan toimijoiden markkinoille vahvasti mukaan tulo sekä tietenkin sote uudistus ovat tekijöitä, jotka muovaavat edelleen tulevana vuosina terveydenhuollon laboratorioalaa perinpohjaisesti.

Bioanalyttikoiden ammattikunnan edunvalvontaan on tulevana vuosina syytä kiinnittää erityistä huomiota. On tärkeää, että Bioanalyttikkoliitto pystyy vastaamaan toimintakentän muutoksen edellyttämiin edunvalvonnallisiin haasteisiin. Tehyn jäsenjärjestönä liitolla on merkittäviä vaikutusmahdollisuuksia bioanalyttikoiden edun ajamiseksi. Tukea saamme myös kansainvälisestä toiminnasta, jossa liitto on ollut mukana yhdistyksen alkuaajoista lähtien. Meidän tulee varmistaa, että ammattikuntamme säilyy ja kehittyy tulevissa muutoksissa.

Katsaus liitomme historiaan osoittaa, että kiperissä paikoissa pieni mutta pippurinen ammattikuntamme on onnistunut edunvalvonnallisissa haasteissa potilaan ja koko terveydenhuollon parhaaksi. Uskon, että myös tulevien vuosien merkittävät haasteet kääntyvät vielä eduksemme aktiivisella vaikuttamistyöllä sekä tiiviillä yhteistyöllä keskeisten toimijoiden kanssa.

Arvoisat kuulijat,

näytteenotto on bioanalyttikoiden ja laboratoriohoitajien keskeinen tehtävä. Vaativaa ja merkityksellistä näytteenottotyötä tekevät kollegamme ympärivuorokauden vuoden jokaisena päivänä. Laadukas näytteenottotyö on diagnostiikan ja koko terveydenhuollon toiminnan ja vaikuttavuuden perusta.

On tärkeää potilasturvallisuuden ja koko terveydenhuoltojärjestelmän laadun kannalta, että urakoimme määrätietoisesti näytteenotossa työskentelevien pätevyysvaatimuksen puolesta. Bioanalytikko on näytteenoton ammattilainen, eikä tehtäviä voida mielivaltaisesti siirtää muille terveydenhuollon ammattilaisille. Kyse on laadukkaan laboratoriosprosessin varmistamisesta. Ja erityisesti potilasturvallisuuden varmistamisesta.

Tällä hetkellä näytteenotossa työskennellään hyvinkin kirjavalla koulutustaustalla. Sote uudistuksen myötä ajankohtaiseksi tuleva palkkaharmonisaatio edellyttää toimia siihen, että samapalkkaisuus näytteenottotyössä selvitetään.

Hyvät kollegat,

sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus etenee eduskunnassa. Viime viikolla sosiaali- ja terveysvaliokunta sai valmiiksi mietintöluonnoksen, joka lähetettiin perustuslakivaliokuntaan lausunnon antoa varten. Poikkeuksellisesti valiokunta päätti julkistaa mietintöluonnoksen.

Tavoitteena on, että uudistus astuu voimaan vuoden 2021 alussa. Asiakassetelit ja henkilökohtainen budjetti otetaan käyttöön 2022. Sote keskuksen valinnanvapaus sekä suunterveydenhuollon valinnanvapaus astuvat voimaan vuoden 2023 alussa.

Lakien hyväksymisen jälkeen avataan soten substanssilait ja muokataan ne uuden järjestelmän vaatimusten mukaisiksi. Tämä tulee olemaan terveydenhuollon ammattiliitoille, myös bioanalytikkoliitolle vaikuttamisen ja näytön paikka.

Sote uudistuksen ydin tavoite on varmistaa, että myös tulevaisuudessa kaikki saavat yhdenvertaisesti vaikuttavat sote-palvelut. Samaan aikaan tavoite on taittaa kustannusten kasvua. Tämä on haastava yhtälö ja ratkeaa vain sillä, että sote-toiminnan vaikuttavuutta lisätään. Kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamisessa on olennaista, että koko laboratoriosprosessin laatu ja vaikuttavuus on varmistettu. Diagnostiset palvelut ovat terveydenhuollon toiminnan perusta.

Mietintöluonnoksessa on tarkkaan punnittu eri vaihtoehtoja diagnostisten palveluiden osalta. EU:sta tulevat säädökset edellyttävät, että markkinoilla toimivat laboratoriot yhtiöittävät toimintansa. Tämä tuokin kaivattua selkeytystä nykytilanteeseen, jossa julkisomisteisten laboratorioiden yhtiömuodot ovat olleet hyvinkin kirjavia.

Merkittävää bioanalyttikoiden kannalta on myös se, että mietintö sisältää lauseen: Diagnostisten palveluiden laadun varmistamiseksi terveydenhuollon laaturekistereissä tulee mitata myös diagnostisten palveluiden laatua.

Terveydenhuollon laaturekistereiden kehittämistyö aloitettiin tämän vuoden alusta, kun eduskunnan valtiovarainvaliokunta päätti kohdentaa valtion vuoden 2018 budjetista 1,5 miljoonaa euroa laaturekistereiden pilotointiin. Työtä koordinoi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Työn alkuvaiheessa laaturekistereitä kehitetään kansansairauksiin, kuten diabeteksen, sydän- ja verisuonitautien ja syövän hoitoon. Aktiivisen vaikuttamistyön avulla on mahdollista, että tulevissa terveydenhuollon laaturekistereissä mitataan bioanalyttikoiden työn kannalta merkittäviä asioita, kuten preanalyttisiä virheitä. On tärkeää, että laatu on läpinäkyvää ja kaikkien helposti saatavilla.

Terveydenhuollon kansallisten laaturekisterien päätavoite on parantaa potilaiden saaman hoidon laatua, hoidon vaikuttavuutta ja potilasturvallisuutta. Suomessa on jo käytössä joitakin laaturekistereitä. Kansalliset rekisterit muodostaisivat yhtenäisen ja kustannustehokkaan tavan seurata hoidon laatua ja vaikuttavuutta.

Tuleva sote uudistus edellyttää kaikilta terveydenhuollon ammattilaisilta täydennyskoulutusta uuden palvelujärjestelmän tuntemiseksi. Monituottajamallissa kaikilla alan työntekijöillä tulee olla valmius tarjota potilaalle ohjausta ja neuvontaa. Meille bioanalyttikoille sekä potilaan että terveydenhuollon ammattilaisten ohjaus ja neuvonta ovatkin olleet keskeisiä työtehtäviä jo nykyjärjestelmässä.

Arvoisat kuulijat,

Nuorissa ja opiskelijoissa on tulevaisuutemme. On tärkeää, että alan koulutusta kehitetään

jatkuvasti kiihtyvään tahtiin muuttuvan työelämän tarpeita vastaavaksi. Opetuksen laadun turvaamiseksi on keskeistä, että kliinisen laboratoriotieteen opetus käynnistetään uudelleen niin pian kuin mahdollista. Keskustelin aiheesta viime viikolla Helsingin yliopiston rehtorin kanssa.

Tulevien bioanalyttikoiden opettajien kliininen osaaminen ja pedagoginen pätevyys ovat asioita, jotka varmistavat laboratoriotyön laadun ja potilasturvallisuuden myös tulevaisuudessa. Laadukas opetus osaltaan myös varmistaa sen, että mahdollisimman moni bioanalytiikan opinnot aloittavista valmistuu mielekkääksi kokemaansa ammattiin. On myös pohdittava tarvitaanko bioanalytiikan opintoihin lisää aloituspaikkoja ja on selvitettävä, missä tarve on suurin.

Keskuudessamme on hämmästyttävä määrä osaamista, asiantuntijuutta ja vuosien työkokemus. Seniorijäsenistömme tietotaito on syytä valjastaa koko ammattikuntamme hyödyksi. Yhteistyöllä toisiamme kuunnellen meillä on mahdollisuus saavuttaa bioanalyttikoille merkittäviä asioita. Me olemme oman ammattiryhmämme ammatillisen edunvalvonnan parhaat asiantuntijat.

Näillä sanoilla haluan toivottaa kaikille antoisaa ja innostavaa koulutuspäivää kollegiaalisessa seurassamme!